

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 180g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a
articolului 20 alin. (4) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea
externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții
Supreme de Justiție

*(aplicarea efectelor nepromovării evaluării în privința candidaților din
rândul procurorilor)*

CHIȘINĂU
30 ianuarie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Cristian Rotaru, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 9 septembrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 30 ianuarie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 20 alin. (4) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, ridicată de dl avocat Victor Panțiru, în interesele dlui Ion Tețcu, în dosarul nr. 3-19/2024, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către dnamele judecătore Stela Procopciuc, Stella Bleșceaga și Diana Stănilă de la Curtea Supremă de Justiție, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin Hotărârea nr. 121/6 din 10 aprilie 2023¹, Consiliul Superior al Magistraturii a anunțat un concurs pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător la Curtea Supremă de Justiție. Prin Hotărârile nr. 166/9 din 11 mai 2023 și nr. 250/13 din 22 iunie 2023, Consiliul a prelungit termenul acestui concurs.

4. Domnul procuror Ion Tețcu a depus cerere de participare la concursul menționat *supra*.

5. La 23 august 2023, Consiliul Superior al Magistraturii a expediat Comisiei de evaluare lista candidaților care au depus cereri de participare la concursul pentru suplinirea funcțiilor de judecător la Curtea Supremă de Justiție, în care a fost inclus și dl procuror Ion Tețcu.

¹ <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/06/121-6.pdf>

6. La 14 mai 2024, Comisia de evaluare a aprobat Raportul de evaluare² a dlui Ion Tețcu, candidat la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție. Acest raport a fost trimis Consiliului Superior al Magistraturii.

7. Prin Hotărârea nr. 409/26 din 9 iulie 2024³, Consiliul Superior al Magistraturii a acceptat Raportul privind evaluarea dlui Ion Tețcu și a constatat nepromovarea evaluării de către acesta.

8. Nefiind de acord cu hotărârea menționată, dl Ion Tețcu a contestat-o în fața Curții Supreme de Justiție.

9. În cadrul procedurii de examinare a contestației, dl avocat Victor Panțiru a ridicat, în interesele dlui Ion Tețcu, excepția de neconstituționalitate a articolelor 17 alin. (2) și 20 alin. (3) și (4) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, precum și a articolului 18 alin. (3) din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

10. Printr-o încheiere din 5 septembrie 2024, Curtea Supremă de Justiție a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 20 alin. (4) din Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție. Totodată, Curtea Supremă de Justiție a respins cererea în partea referitoare la articolele 17 alin. (2) și 20 alin. (3) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023, precum și la articolul 18 alin. (3) din Legea nr. 252 din 17 august 2023, reținând inaplicabilitatea acestor articole în cauza judecată. Curtea Supremă de Justiție a trimis sesizarea la Curtea Constituțională.

B. Legislația pertinentă

11. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 6

Separarea și colaborarea puterilor

„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.”

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

² https://cdn.prod.website-files.com/65dc9c889b671cd4987c7b51/668e9bc3b7c202d8fff1f929_Tetcu_report_ROM.signed.pdf

³ https://cdn.prod.website-files.com/65dc9c889b671cd4987c7b51/668fc37c0dc11fc44337013f_TETCU%20ION-Raport%20de%20evaluare.pdf

Articolul 125¹
Consiliul Superior al Procurorilor

„(1) Consiliul Superior al Procurorilor este garantul independenței și imparțialității procurorilor.

(2) Consiliul Superior al Procurorilor este constituit, în condițiile legii, din procurori aleși din cadrul procuraturilor de toate nivelurile și din reprezentanți ai altor autorități, instituții publice sau ai societății civile. Procurorii în cadrul Consiliului Superior al Procurorilor constituie o parte importantă.

(3) Consiliul Superior al Procurorilor asigură numirea, transferarea, promovarea în funcție și aplicarea măsurilor disciplinare față de procurori.

(4) Modul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Procurorilor se stabilește prin lege.”

12. Prevederile relevante ale Legii nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție sunt următoarele:

Articolul 20

Evaluarea candidaților pentru funcția de judecător al Curții Supreme de
Justiție

„[.]

(4) Candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție din rândul judecătorilor și procurorilor li se aplică, în mod corespunzător, efectele nepromovării prevăzute la art. 17 alin. (4) și (5).

[.]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

13. Autorul sesizării pretinde că norma contestată, în cazul în care atrage efectele nepromovării evaluării prevăzute la articolele 17 alin. (4) și (5) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 asupra candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție din rândul procurorilor, este contrară articolului 125¹ din Constituție, deoarece norma constituțională în discuție stabilește competența exclusivă a Consiliului Superior al Procurorilor de a decide asupra carierei procurorilor.

14. Potrivit autorului sesizării, norma contestată obligă Consiliul Superior al Procurorilor să ia act de decizia Consiliului Superior al Magistraturii și să emită o hotărâre de eliberare din funcția de procuror a candidatului. Norma contestată nu-i acordă Consiliului Superior al Procurorilor un drept de veto sau de dispunere a reevaluării candidatului procuror la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, din rândul procurorilor.

15. Potrivit autorului sesizării, cariera de procuror a candidatului este decisă de Consiliul Superior al Magistraturii, nu de Consiliul Superior al Procurorilor. Acest fapt ar încălca prevederile articolului 125¹ din Constituție.

16. Autorul mai susține că prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 6, 20 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

17. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

18. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, ține de competența Curții Constituționale.

19. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, Curtea constată că excepția este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

20. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă articolul 20 alin. (4) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție. Prevederea contestată nu a mai fost obiect al controlului de constituționalitate.

21. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză de contencios administrativ, inițiată de dl Ion Tețcu împotriva deciziei de nepromovare a evaluării adoptate de Consiliul Superior al Magistraturii. Prin urmare, Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

22. O altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 193 din 21 decembrie 2023, § 16).

23. Autorul excepției susține că norma contestată contravine articolelor 1 (*statul Republica Moldova*), 6 (*separația și colaborarea puterilor*), 20 (*accesul liber la justiție*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) și 125¹ (*Consiliul Superior al Procurorilor*) din Constituție.

24. Curtea notează că articolele 1 și 6 din Constituție au un caracter general, constituie imperative care stau la baza oricăror reglementări, nu pot reprezenta repere individuale și separate și pot fi invocate, de regulă, dacă se constată aplicabilitatea lor împreună cu alte dispoziții din Constituție (a se vedea DCC nr. 90 din 25 iulie 2023, § 19; DCC nr. 17 din 21 martie 2024, § 23; DCC nr. 26 din 2 aprilie 2024, § 23).

25. Curtea reiterează că articolul 54 din Constituție nu poate fi invocat de sine stătător. Pentru a fi incident, autorul trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței Curtea poate aplica

prevederile acestor articole (a se vedea DCC nr. 167 din 6 decembrie 2022, § 23).

26. Referitor la incidența articolului 20 din Constituție, Curtea notează că autorul nu a argumentat caracterul contradictoriu al prevederii contestate cu norma constituțională invocată. Examinarea unei astfel de sesizări ar presupune ca Curtea Constituțională să se substituie autorului ei în prezentarea argumentelor de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu (a se vedea DCC nr. 16 din 14 martie 2024, § 15). Prin urmare, sesizarea trebuie să fie motivată, să cuprindă obiectul și împrejurările pe care subiectul își bazează cerințele, să expună normele legale și argumentele care justifică faptul că prevederea contestată contravine Constituției, precum și legătura cauzală directă între norma contestată și argumentele invocate (a se vedea DCC nr. 51 din 2 mai 2023, § 15).

27. Cu referire la aplicabilitatea articolului 125¹ din Constituție, autorul excepției pretinde că, *de facto*, la emiterea deciziei privind eliberarea din funcție a unui procuror care a candidat la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, dar nu a promovat evaluarea, Consiliul Superior al Procurorilor este obligat să respecte constatările Consiliului Superior al Magistraturii făcute în procesul de evaluare a integrității, iar această obligație îi afectează competența constituțională de a lua decizii privind cariera procurorilor.

28. Candidații la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție sunt evaluați conform Legii nr. 65 din 30 martie 2023 (a se vedea art. 20 alin.(1)). În cazul în care Consiliul Superior al Magistraturii adoptă o hotărâre de acceptare a raportului de evaluare și constată nepromovarea evaluării de către candidat, în temeiul articolului 20 alin. (3) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023, această hotărâre împreună cu raportul Comisiei de evaluare privind nepromovarea evaluării de către candidat se transmit, în termen de 5 zile, Consiliului Superior al Procurorilor, Uniunii Avocaților din Republica Moldova sau, după caz, instituției de învățământ în care activează candidatul, pentru luarea deciziei în privința carierei acestuia. Din norma contestată rezultă că Consiliul Superior al Magistraturii doar constată nepromovarea evaluării de către candidat, iar această constatare are la bază nerespectarea regulilor de etică și conduită profesională stabilită pentru domeniul în care eventualul candidat activează sau a activat, de exemplu, în această cauză, în domeniul procuraturii (a se vedea articolul 20 alin. (1) și (2) din Lege).

29. De asemenea, Curtea are în vedere garanțiile aplicabile în cadrul procedurii de evaluare în fața Comisiei de evaluare (a se vedea HCC nr. 2 din 16 ianuarie 2025, § 146), a Consiliului Superior al Magistraturii (a se vedea articolul 17 din Legea nr. 65/2023) și eventuala procedură de contestare în fața Curții Supreme de Justiție (a se vedea articolul 18 din Legea nr. 65/2023).

30. Legislatorul nu a limitat competența Consiliului Superior al Procurorilor referitoare la cariera procurorilor care nu au promovat evaluarea integrității. Dimpotrivă, dispozițiile articolului 20 alin. (3) din Legea nr. 65/2023 prevăd obligația Consiliului Superior al Magistraturii de a transmite, „în termen de 5 zile, Consiliului Superior al Procurorilor [...]” hotărârea privind acceptarea raportului de evaluare și constatarea nepromovării evaluării de către procurorul care a candidat la funcția de judecător al Curții

Supreme de Justiție „pentru luarea deciziei în privința carierei acestuia”. Consiliul Superior al Procurorilor, în calitate sa de garant al independenței și al imparțialității procurorilor, deține competența de a adopta decizia în privința carierei unor astfel de procurori, prin aplicarea efectelor nepromovării evaluării, prevăzute la articolul 17 alin. (4) și (5) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023. Mai mult, Curtea reține că înscrierea la concursul pentru funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție reprezintă un pas asumat al procurorului care a candidat, deoarece el a cunoscut condițiile procedurii de evaluare a integrității sale etice și financiare, precum și efectele prevăzute de lege în caz de nepromovare. Așadar, autoritatea care decide cariera procurorilor pe baza prevederilor contestate este Consiliul Superior al Procurorilor. În consecință, Curtea nu poate reține incidența articolului 125¹ din Constituție.

31. Pe baza celor menționate, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea nr. 180g/2024 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 20 alin. (4) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, ridicată de dl avocat Victor Panțiru, în interesele dlui Ion Tețcu, în dosarul nr. 3-19/2024, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 30 ianuarie 2025
DCC nr. 11
Dosarul nr. 180g/2024*